

Les primeres lliçons del papa Francesc: La humilitat

Habemus Papam! I donem gràcies a Déu pel sant pare Benet XVI, i per aquest nou pontífex, el papa Francesc, que ens ha sorprès a tots positivament des del primer moment del seu pontificat amb una manera de fer que s'ha guanyat no només el poble cristià, sinó fins i tot la premsa internacional.

Què hi ha rere aquesta admiració? La humilitat, que és una virtut, fonament alhora de totes les virtuts, que fa vertaderament atractives les persones. El papa Francesc inaugurarà el seu Pontificat amb un missatge en favor de la pau i de la tendresa, assegurant que servirà amb humilitat i protegirà els més pobres i oblidats. «El veritable poder és el servei, i també el Papa, per exercir el poder... ha de posar els seus ulls en el servei humil, concret i ric de fe», afirmà. En una altra de les misses que oficià rebutjà el triomfalisme, tot dient que no és cristià, no és del Senyor.

Quines són les manifestacions públiques que mostren el camí de la humilitat que vol fressar? L'elecció del nom n'és una. Vol ser un pastor senzill i que desitja conduir l'Església no amb la força ni amb el poder, sinó amb el servei, l'amor i la fraternitat. El fet de pregar, en presentar-se immediatament després de l'elecció, per Benet XVI, n'és un altre exemple. Poc després de ser elegit, el Papa Francesc va rebutjar pujar a la limusina papal i pujà a l'últim bus al costat dels altres cardenals per anar a la residència dins del Vaticà a sopar. «No hi ha cap problema, me'n vaig amb els nois», digué.

L'actitud bromista és una altra mostra d'humilitat, com quan després de la seva elecció el Papa digué als cardenals: «Que Déu us ho perdoni». Sortir d'incògnit per resar i agrair, en la basílica romana on el fundador de la seva ordre, Ignasi de Loiola, alguna vegada va resar, n'és una altra mostra. El dia següent a aquest fet, abandonà el Vaticà també d'incògnit per visitar un amic malalt a l'hospital. Ja Papa, Francesc acudí a la residència on es va allotjar els dies previs al conclave, recollí la seva maleta amb les coses que va portar a Roma i pagà el compte, per donar exemple. Seguint el mateix estil, el Papa rebutjà les sabates vermelles que usaven històricament els pontífexs i apareix sovint assegut en una butaca de fusta entapissada de blanc, en lloc de l'ostentós moble que freqüentaven els seus antecessors. També cridà l'atenció quan rentà els peus a joves reclusos, una adolescent catòlica i una altra musulmana, durant la missa de Dijous Sant, i el fet, que fou notícia, de trencar el protocol i signar el quix d'una nena amb la cama fracturada. Quant a l'anell, el trià de plata daurada en lloc d'or, com era habitual.

I afirmacions que ha anat fent en els seus discursos i homilies reblen aquest estil senzill i humil: «Com m'agradaria una Església pobra i per als pobres!», digué el pontífex argentí. Tanmateix indicà que «ser humils no significa anar per la vida amb el cap baix, sinó recórrer aquest camí que porta de la humilitat a la caritat», i «si no hi ha humilitat, l'amor es paralitza i no pot fluir». A la capella de la Casa de Santa Marta, durant l'homilia recordà que, per a un cristià, el progrés significa abaixar-se en el camí de la humilitat perquè ressalti l'amor de Déu, un camí que com més puja més disminueix. La vida de Maria que, malgrat no entendre, s'abaixà a complir la voluntat de Déu, i la de Josep, que s'abaixa per portar sobre si la gran responsabilitat de la seva esposa a l'espera del fill, en són uns bons exemples. I aquest és també el camí del nostre Déu, que per arribar a nosaltres pren el camí de la humilitat. Per a un cristià, la humilitat és la regla d'or.

Què és la humilitat? La humilitat ens capacita per acceptar les persones com són i les circumstàncies com venen; ens fa créixer en la paciència amb un mateix, en acceptar-nos també a nosaltres mateixos, com Déu mateix ens estima, no pel que fem, sinó pel fet de ser, la paciència amb els altres, doncs la humilitat és, en paraules de sant Agustí, la casa de la caritat, i per tant, ens obre a l'amor als altres, a la comprensió i a l'acollida de

l'altra, i la paciència davant tots els fets que s'esdevenen, ja que en deixar a Déu que mani en la nostra vida tenim la certesa que tot és per a bé.

La humilitat és un acte d'hospitalitat, on l'altre sempre cap en el nostre cor i ens fa atents per escoltar, per acollir i per servir. La humilitat és el reconeixement de la necessitat que tenim dels altres, que fa que se sentin importants davant la nostra mirada.

La humilitat no és ser petit, ni sentir-se petit —que podria ser un problema d'autoestima—, sinó *fer-se petit perquè l'altre creixi*. Així ho feu Déu en fer-se home i morir en la creu. La humilitat no ens humilia, ens engrandeix i ens capacita per ajudar els altres.

La humilitat, deia santa Teresa de Jesús, és també «caminar en veritat», la qual cosa fa que podem adonar-nos de com som davant Déu i davant els altres. És el rebuig de les aparences, on hom no pretén donar una imatge del que no som. Alhora és el camí per adquirir la saviesa: només pot ser savi qui és humil. És més, qui no és humil pot ser un gran erudit, però no serà mai savi.

La humilitat no té res a veure amb la timidesa, la pusil·lanimitat o la mediocritat. Deia sant Agustí que quan més alt volem fer un edifici, més profunds han de ser els fonaments. Joan Baptista ens deixà el gran programa de la vida d'un cristià: «convé que Crist creixi i que jo minvi».

Qui és humil s'adona que tot el que té ho ha rebut, la qual cosa porta a l'actitud constant d'agraïment i d'admiració, i de sentir-se i saber-se deutor de Déu i dels altres. Benet XVI afirmà que en l'amor sempre hi ha quelcom d'immerescut. De fet, ens estimen més del que ens mereixem. La manca d'humilitat, la supèrbia, duu sovint al mal humor, a la queixa, a sentir-se agredit, a la manca d'agraïment.

Les conseqüències de la humilitat són profundament humanitzadores: l'alegria, la senzillesa, la paciència, la saviesa, la capacitat de tornar sempre a començar, la comprensió, la disculpa fàcil, l'afabilitat i la bondat, la capacitat d'amistat i l'eficàcia en l'apostolat, en deixar fer a Déu, que és qui canvia les persones.

Quins camins o mitjans ens fan créixer en humilitat? En proposo uns quants, fruit de l'experiència dels grans mestres d'espiritualitat. Demanar-la, n'és un bon mitjà; fer habitualment examen de consciència; créixer en esperit de servei; estimar les humiliacions; acceptar les nostres limitacions; l'exercici de la sinceritat; deixar-se corregir i ajudar; no queixar-se de res; escollir el pitjor sense que s'assabentin els altres; imitar la vida de Crist i Maria; no justificar-se i aprendre a obeir; estimar les opinions dels altres i no ser tossuts en les pròpies; saber demanar perdó i saber acollir el perdó; saber escoltar i apreciar les qualitats dels altres.

De tot el que hem dit hom s'adona que la manca d'alegria no és mai culpa dels altres, sinó de la nostra manca d'humilitat, d'estimació i de confiança en el que Déu disposa. Com deia sant Pau, «pels qui estimen Déu, tot és pel nostre bé». Alhora podem dir que qui és humil és capaç de refer-ho tot. La humilitat és, doncs, el camí per a ser feliços i fer feliços els altres. Sense aquesta virtut no és possible l'amor i l'alegria.

Mirem Maria, la mare de Crist, en qui Déu ha fer coses grans perquè ha mirat la humilitat de la seva serventa. Que ella sigui la nostra mestra i la nostra guia en aquest apassionant camí que el sant Pare ens proposa a l'inici del seu pontificat.